

ЗВІТ

про роботу навчально-наукової лабораторії
комплексних географічних досліджень кафедри географії
за 2022-2023 навчальний рік

Навчально-наукова лабораторія комплексних географічних досліджень була створена в структурі факультету природничо-географічної освіти та екології в 2017 році (відповідно до Наказу ректора НПУ імені М.П. Драгоманова від 14 лютого 2017 р. за № 92-П та рішення Вченої ради протокол № від 26 січня 2017 р.). Нова редакція Положення про навчально-наукову лабораторію комплексних географічних досліджень затверджена рішенням Вченої ради факультету (протокол № 5 від 28 лютого 2024 р.) і планується її передати для затвердження Вченою радою університету.

Напрями діяльності лабораторії:

- проведення прикладних геолого-геоморфологічних, ландшафтознавчих, гідрометеорологічних досліджень;
- дослідження просторової організації суспільства в умовах ринкової системи господарювання;
- залучення *студентів-географів* до науково-дослідної діяльності, формування базових умінь та навичок з організації та проведення фізико-та суспільно-географічних досліджень.

Метою діяльності лабораторії є:

- проведення викладачами кафедри комплексних фізико-географічних та суспільно-географічних досліджень відповідно до затвердженої ініціативної тематики;
- формування у студентів здатності застосовувати засоби *пошуку даних, обробляти, аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали*, презентувати результати, інтегрувати польові та лабораторні дослідження;
- формування у студентів інформаційно-комунікативної, картографічної та геоінформаційної компетентностей.

Відповідно до положення було розроблено посадові інструкції завідуючого лабораторією. Завідувач лабораторією Харенко І.М. є автором понад 30 публікацій, серед яких варто зазначити підручник для ЗЗСО Географія: підручник для 9 кл./Бойко В.М., Дідчук І.Л., Гринюк Т.А., Харенко І.М., Смаль І.В. (2023 р.).

В аудиторіях лабораторії проводяться заняття з обов'язкових навчальних дисциплін: «Геоморфологія», «Геологія» (професор Ковальчук М.С.), «Фізична географія України», «Фізична географія материків і океанів», «Основа ландшафтознавства» (доцент Охременко І.В.), «Картографія з основами топографії», «Геоінформаційні системи та технології», «Дистанційне зондування Землі» (доцент Остроух В.І.), «Загальне землезнавство», «Метеорологія і кліматологія», «Гідрологія»

(викладач Пологовська Ю.Ю.) та вибіркових – «Сучасні методи фізико-географічних досліджень», «Ландшафти України».

№ з/п	Назва дисципліни	Викладач	Академічна група	Кількість студентів
1.	Геологія	проф. Ковальчук М.С.	14г	13
2.	Геоморфологія	проф. Ковальчук проф. Ковальчук М.С.	24г	13
3.	Метеорологія і кліматологія	викл. Пологовська Ю.Ю.	14г	13
4.	Загальне землезнавство	викл. Пологовська Ю.Ю.	14г	13
5.	Геоінформаційні системи в географії	доц. Остроух В.І.	14г	13
6.	Ландшафтознавство	доц. Охременко І.В.	34г	22
7.	Фізична географія материків і океанів	доц. Охременко І.В.	34г	22
8.	Сучасні методи фізико-географічних досліджень	доц. Охременко І.В.	34г	22
9.	Ландшафти України	доц. Охременко І.В.	44г	20

В аудиторіях лабораторії протягом семестру навчаються 68 студентів спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) та 5 студентів спеціальності 101 Екологія. За результатами набору 2023 р. на 1 курс освітнього ступеня бакалавр зараховано 14 студентів та 13 студентів освітнього ступеня магістр денної форми, які навчаються протягом 2023-2024 н.р. очно. За прогнозом на 2024 р. планується набір на ОП Середня освіта (Географія) бакалаврського і магістерського ступенів 20 та 12 студентів відповідно.

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія) орієнтована на оволодіння здобувачами вищої освіти комплексом загальних та фахових компетентностей для виконання професійних обов'язків у сфері освіти та прикладного характеру в галузі сучасної географічної науки. В даному контексті з метою оптимізації ОП і більш широкого використання можливостей лабораторії до переліку обов'язкових освітніх компонентів було включено дистанційне зондування Землі, а вибіркових – антропогенна географія та ландшафти України, що є досить актуальним в умовах сьогодення. Нині з 9 дисциплін кафедри заняття проводяться на базі аудиторій лабораторії (ауд. 65 – геологічна експозиція, ауд. 64 – кабінет географії України, ауд. 63 – обладнана інтерактивним комплексом для очного та дистанційного навчання).

Лабораторія здійснює свою роботу в єдиному комплексі освітньої та науково-дослідницької діяльності університету:

- на базі аудиторій лабораторії на відповідному навчально-методичному та науковому рівні і відповідно до навчальних програм проводяться заняття з вищезазначених дисциплін;

- завідувачем лабораторією та викладачами відповідних дисциплін з використанням обладнання та інтерактивних засобів навчання здійснюється робота з організації самостійної навчальної та науково-дослідницької діяльності студентів;
- наукова робота лабораторії проводиться відповідно до плану колективної ініціативної науково-дослідницької теми кафедри «Дослідження природно-ресурсного потенціалу, системи розселення та економіки адміністративних районів Київської області, що утворилися в результаті адміністративно-територіальної реформи в Україні» та ініціативних тем окремих викладачів; організовано і проведено на базі кафедри та лабораторії низку науково-методичних семінарів, круглих столів: круглий стіл на тему «Пріоритетні напрями наукових досліджень Інституту географії НАН України (30 жовтня 2023 р.), гостьова лекція на тему «Динаміка рельєфу міста Києва протягом ХХ століття» (18 травня 2023 р.), гостьова лекція на тему «Відновлення травмованих міст: люди та простір» (25 травня 2023 р.), гостьова лекція на тему «Катастрофа на Каховській ГЕС: вплив на рельєф, рельєфоутворювальні відклади, процеси та сучасну геодинаміку літосфери»;
- співпраця з провідними науково-дослідними установами України (Інститутом географії, Інститутом геологічних наук НАН України, ДНВП «Картографія») з метою удосконалення науково-дослідної бази лабораторії та поглиблення досліджень за проблематикою лабораторії; співпраця з ННЦ «Синевир (Закарпатська обл. с. Колочава) з метою проведення комплексних географічних досліджень регіону,
- протягом останнього періоду на базі лабораторії кафедри пройшли стажування Устименко Л.М. (викладач Київського національного університету культури і мистецтв), Лоха В.А. (доцент Університету Григорія Сковороди в Переяславі), Стельмах А.Ю. (викладач коледжу);
- на базі лабораторії протягом 2021-2022 н.р. та 2022-2023 н.р. проведено дві серії семінарів «Картографічна та топографічна складова навчальної програми з географії в ЗЗСО» для вчителів географії Києва та Київської області з метою підвищення кваліфікації (доцент Остроух В.І.); в роботі семінарів взяли участь понад 50 вчителів географії;
- використання наявної бази лабораторії дозволяє проводити роботу проблемних груп студентів кафедри (4 проблемні групи) та підготовку доповідей дослідницької тематики на засідання географічного гуртка, протягом 2023-2024 н.р. відбулось 5 засідань студентського наукового гуртка кафедри географії (до участі в роботі якого залучено 25 студентів);
- організовано проведення наукових досліджень з використанням матеріалів лабораторії при написанні курсових, кваліфікаційних робіт (9 робіт протягом 2023-2024 н.р.);
- зусиллями викладачів кафедри та завідувача лабораторії Харенка І.М. на факультеті створено **геологічний музей**. Нині відбувається його

розширення за рахунок створення палеонтологічної експозиції. На завершальному етапі знаходиться створення геологічної експозиції навчально-наукової лабораторії комплексних географічних досліджень, що дозволить в умовах сьогодення та скорочення можливостей експедиційних досліджень здійснювати науково-дослідницьку роботу студентами спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія);

- до початку навчального року завідувачем систематично проводиться підготовка аудиторій лабораторії комплексних географічних досліджень для проведення лабораторних, практичних та інших видів робіт, інвентаризація наявного матеріально-технічного забезпечення (обладнання та приладів для проведення лабораторних та практичних занять і навчальних практик з метеорології і кліматології, гідрології, геології, картографії з основами топографії, геоморфології, ландшафтознавства); узгоджується робота лабораторії з розкладом занять викладачів кафедри;
- завідувачем лабораторії контролюється проведення інструктажів викладачами для студентів з питань дотримання техніки безпеки під час аудиторних занять та проведення навчальних практик.

З метою подальшого удосконалення діяльності навчально-наукової лабораторії та якісної підготовки студентів спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) заплановано завершення розширення експозиції геологічного музею, геолого-мінералогічної експозиції лабораторії. До переліку завдань, які стоять перед кафедрою та лабораторією є створення метеорологічної станції на науковій базі «Синевир» УДУ імені Михайла Драгоманова.

Завідувач лабораторії

/Харенко І.М./